Ministerie van Defensie

Aan	STASDEF
Van	pDGB
Afgestemd met	HDFC, DJZ, DCo, DAOG-PG
In afschrift aan	Mindef

TER BESLISSING

Datum
11 november 2026

Onze referentie
MINDEF20260077252

Opgesteld door
[redacted]

Aantal bijlagen
1

Nota

Antwoord op burgerbrief over zorgen van een eventuele opkomstplicht en andere verplichtingen

Aanleiding

De vaste commissie voor Defensie heeft verzocht om een reactie op een burgerbrief betreffende de uitwerking van de escalatieladder en de stappen richting een selectieve opkomstplicht. De briefschrijver uit zorgen over de impact hiervan op jongeren, de vrijheid van de burger en de mogelijke sancties bij verplichtingen (zoals een enquête).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord met het versturen van de Kamerbrief waarin:

- De zorgen van de burger worden erkend en serieus genomen;
- De beleidsmatige intentie van de escalatieladder worden verduidelijkt.

Kernpunten

- Doel van de escalatieladder: Het kabinet werkt toe naar een selectieve opkomstplicht als uiterste middel, waarbij de focus ligt op een vrijwillig gevulde krijgsmacht. De stapsgewijze aanpak (enquête, gesprek, keuring) heeft als doel de daadwerkelijke verplichting tot militaire dienst zo lang mogelijk uit te stellen.
- Handhaving en sancties: Er is momenteel geen sprake van sancties bij het niet invullen van de enquête (de enquête is vrijwillig en gericht op indiensttreding als beroepsmilitair, reservist of dienjaar). Eventuele toekomstige sancties voor een verplichte enquête vereisen een wetswijziging; de proportionaliteit en de aard van deze handhaving worden per stap beoordeeld.
- Verantwoordelijkheid en vrijheid: Hoewel de verplichting een ingrijpende inbreuk is op de persoonlijke vrijheid, wordt gesteld dat de bescherming van die vrijheid een collectieve verantwoordelijkheid is. Er wordt voorzien in wettelijke vrijstellingen voor personen met ernstige gewetensbezwaren.
- Besluitvorming en verantwoording: De besluitvorming over de escalatieladder geschiedt op basis van militair advies, waarbij het kabinet elke stap naar een zwaardere verplichting expliciet moet verantwoorden aan de Tweede Kamer en de samenleving.

Toelichting

Financiële overwegingen

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan de Kamerbrief.

Juridische overwegingen

Er zijn geen juridische consequenties verbonden aan de Kamerbrief.

Communicatie

De boodschap sluit aan bij woordvoeringslijnen / eerdere Kamerbrieven over dit onderwerp.

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering
De beantwoording van de burgerbrief heeft geen directe gevolgen voor de uitvoering of het beleid. De Kamerbrief bevestigt het bestaande uitgangspunt van vrijwilligheid en de selectieve opkomstplicht als uiterste middel, waarbij eventuele verplichtende stappen afzonderlijke besluitvorming vereisen.

Politieke context
De beantwoording van de burgerbrief heeft geen directe gevolgen voor de uitvoering of het beleid. De Kamerbrief bevestigt het bestaande uitgangspunt van vrijwilligheid en de selectieve opkomstplicht als uiterste middel, waarbij eventuele verplichtende stappen afzonderlijke besluitvorming vereisen.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt
Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

Digitaal akkoord.